

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 141/2015-13

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 14. apríla 2015 predbežne prerokoval sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE], [REDAKČNÝ ZNAČENIE] [REDAKČNÝ ZNAČENIE], zastúpenej advokátkou JUDr. Evou Borovskou, Štefánikova 7, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základných práv podľa čl. 36 písm. a) a b), čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Bratislava III sp. zn. 7 C 81/2008 z 5. decembra 2011 a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave sp. zn. 9 Co 37/2012 z 23. mája 2013 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDAKČNÝ ZNAČENIE] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 2. septembra 2013 doručená sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 36 písm. a) a b), čl. 46 ods. 1 a čl. 47 ods. 3 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 7 C 81/2008 z 5. decembra 2011 (ďalej len „rozsudok okresného súdu“) a rozsudkom Krajského súdu v Bratislave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 9 Co 37/2012 z 23. mája 2013 (ďalej aj „rozsudok krajského súdu“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že vzájomným návrhom v konaní okresného súdu vedenom pod sp. zn. 7 C 56/2004– účastníkov [REDAKOVANÉ] (ďalej len „zamestnávateľ“) proti sťažovateľke o určenie neplatnosti dohody o skončení pracovného pomeru a iné, sa sťažovateľka domáhala úhrady pohľadávky v sume „54.150,- Sk (1.797,45 eura) s 13%-ným úrokom z omeškania zo sumy 15.000,- Sk od 10.03.2004, zo sumy 15.000,- Sk od 10.04.2004 a zo sumy 24,150,- Sk od 10.05.2004 do zaplatenia“, pretože zamestnávateľ „jej nevyplatil mzdu za celý mesiac február, marec a apríl 2004, sám vytvoril prekážky... a znemožnil navrhovateľke riadne vykonávanie práce... neuhradil jej... náhradu mzdy za nevyčerpanú dovolenku..., pričom ku dňu skončenia pracovného pomeru nemala vyčerpanú dovolenku za rok 2003 - 5 dní a pomernú časť dovolenky za rok 2004 -8,3 dňa“. Okresný súd rozsudkom sp. zn. 7 C 56/2004 z 27. marca 2006 v spojení s rozsudkom krajského súdu sp. zn. 4 Co 447/06 z 21. novembra 2007 určil, že skončenie pracovného pomeru sťažovateľky 29. februára 2004 na základe jej žiadosti z 27.januára 2004 dohodou je neplatné, ďalej určil, že jej pracovný pomer skončil dohodou 30. apríla 2004, súčasne zastavil konanie o jej protinávhrhu z 29. apríla 2004 o náhradu mzdy a o náhradu nevyčerpanej dovolenky a ďalej „vylúčil na samostatné konanie protinávhrh o zaplatenie sumy 54.150,- Sk s príslušenstvom titulom náhrady mzdy a nevyčerpanej dovolenky“.

Vo vylúčenom konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 81/2008 okresný súd napadnutým rozsudkom takto rozhodol :

„Súd návrh v časti nároku na vyplatenie mzdy za mesiac február 2004 zamieta. Súd návrh v časti nároku na náhradu mzdy za obdobie od 25.2.2004 do 30. 04.2004 zamieta.

Odporca je povinný zaplatiť navrhovateľke sumu 291,87 eur s 13 %-ným úrokom z omeškania od 10.05.2004 do zaplatenia, všetko titulom náhrady mzdy za nevyčerpanú dovolenku...

Vo zvyšku nároku na preplatenie nevyčerpanej dovolenky súd návrh zamieta...“

Z dôvodu odvolania sťažovateľky napadnutý rozsudok okresného súdu preskúmal krajský súd, ktorý ho rozsudkom sp. zn. 9 Co 37/2012 z 23. mája 2013 v celom rozsahu potvrdil.

Podstatou sťažnosti je vyjadrenie nesúhlasu sťažovateľky s označenými rozsudkami okresného súdu, ako aj krajského súdu, keďže všeobecné súdy sa podľa jej názoru nedostatočne vysporiadali s jej zásadnými námietkami, vo vzťahu k nároku na dávky nemocenského poistenia bol tento nárok podľa sťažovateľky zamietnutý *„len z toho titulu, že bol nesprávne slovne označený ako nárok na náhradu mzdy“*, a preto *„ide o odňatie možnosti konať pred súdom, nakoľko sťažovateľke nepochybné predmetný nárok na nemocenské dávky, bez ohľadu na slovné označenie patrí a odporca ako zamestnávateľ jej ho bol povinný vyplatiť“*, taktiež nepriznanie nároku na náhradu mzdy za marec a apríl 2004 považuje sťažovateľka za *„odňatie možnosti konať pred súdom“*. Rovnako *„Odkaz porušovateľa v 1. rade, na antidiskriminačný zákon a neskúmanie toho, či došlo alebo nedošlo k diskriminácii sťažovateľky“*, považuje sťažovateľka *„za odňatie možnosti konať pred súdom“*. A napokon okresný súd a krajský súd *„odňali sťažovateľke možnosť konať pred súdom“*, keď otázku oprávnenosti, resp. neoprávnenosti udelenia neospravedlnenej neúčasti v práci neskúmali ako otázku predbežnú *„t. j. neskúmali či záver odporcu ako zamestnávateľa o absencii sťažovateľky bol správny alebo nie, ale bez ďalšieho konštatovali len, že odporca nemal zástupcov zamestnancov t. j. nemohol takýto orgán požiadať o uzatvorenie dohody resp. udelenie súhlasu s absenciou a bez ďalšieho skúmania*

t. j. či bola alebo nebola absencia opodstatnená konšatovali, že bolo teda na navrhovateľke, aby v prípade nesúhlasu s vykázanou absenciou zo strany zamestnávateľa sa svojho nároku domáhala súdnou cestou“.

V závere sťažnosti sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd nálezom vyslovil, že napadnutým rozsudkom okresného súdu a napadnutým rozsudkom krajského súdu bolo poručené jej základné právo „... na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy SR a právo podľa č. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

- právo na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky podľa čl. 36 Ústavy SR
právo na odmenu za vykonanú prácu podľa Čl. 36 Ústavy SR

- ochranu proti diskriminácii v zamestnaní podľa čl. 36 Ústavy SR, právo na rovnosť účastníkov konania v zmysle čl. 47 ods. 3 Ústavy SR... “.

Ďalej sťažovateľka navrhuje, aby ústavný súd rozhodol tak, že „... Rozsudok Okresného súdu Bratislava III. sp. zn. 7 C 81/2008-176 zo dňa 05.12.2011 a rozsudok Krajského súdu Bratislava sp. zn. 9 Co 37/2012-202 zo dňa 23.05.2013 zrušuje a vec mu vracia na ďalšie konanie.

... [REDAKOVANÉ]... priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 10.000 €.

... Porušovateľ v 1. a 2. rade sú povinní uhradiť... trovy konania... 331,15 €.“.

II.

V zmysle čl. 127 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním

a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Právomoc ústavného súdu vyplývajúca z čl. 127 ods. 1 ústavy je vo vzťahu k všeobecným súdom limitovaná princípom subsidiarity, podľa ktorého poskytuje ústavný súd v konaní podľa čl. 127 ústavy ochranu základným právam alebo slobodám fyzických osôb a právnických osôb za podmienky, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Predmetom sťažnosti je tvrdenie sťažovateľky o porušení jej základného práva na spravodlivé a uspokojivé pracovné podmienky podľa čl. 36 ústavy, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a základného práva na rovnosť účastníkov konania podľa čl. 47 ods. 3 ústavy, ako aj práva na spravodlivý proces podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, ktoré má spočívať v nedostatočnom odôvodnení napadnutých rozhodnutí všeobecných súdov, ako aj tým, že ich postupom (výsledkom ktorého boli obe napadnuté rozhodnutia) jej bola odňatá možnosť konať pred súdom.

Podľa čl. 36 ústavy zamestnanci majú právo na spravodlivé a uspokojujúce pracovné podmienky. Zákon im zabezpečuje najmä

- a) právo na odmenu za vykonanú prácu, dostatočnú na to, aby im umožnila dôstojnú životnú úroveň,
- b) ochranu proti... diskriminácii v zamestnaní...

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 47 ods. 3 ústavy všetci účastníci sú si v konaní podľa odseku 2 rovní.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru má každý právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach alebo záväzkoch...

Ústavný súd vo vzťahu k čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už uviedol, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

1. K napadnutému rozsudku okresného súdu

Zo sťažnosti a z priložených príloh vyplýva, že sťažovateľka namieta porušenie svojich základných práv a práv označených v záhlaví sťažnosti napadnutým rozsudkom okresného súdu, ktorým okresný súd rozhodol o jej mzdových nárokoch, po tom, ako všeobecné súdy právoplatne rozhodli, že ku skončeniu pracovného pomeru došlo dohodou ku 30. aprílu 2004.

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu mala sťažovateľka možnosť podať odvolanie a túto svoju možnosť aj využila. Z toho vyplýva, že sťažovateľka mala k dispozícii účinný právny prostriedok na ochranu svojich práv, o ktorom bol oprávnený rozhodnúť krajský súd, čo vylučuje právomoc ústavného súdu. Z uvedeného dôvodu bolo potrebné

sťažnosť v tejto časti odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci ústavného súdu na prerokovanie a rozhodnutie veci (m. m. IV. ÚS 405/04, III. ÚS 133/05, IV. ÚS 155/2010, III. ÚS 532/2014).

2. K napadnutému rozsudku krajského súdu

Podstata námietok sťažovateľky vo vzťahu k napadnutému rozsudku krajského súdu spočíva v tvrdení, že postupom krajského súdu, ktorý vyústil do vydania napadnutého rozsudku, jej bola odňatá možnosť konať, tak ako to je opísané v prvej časti odôvodnenia tohto rozhodnutia. Z námietok sťažovateľky je zrejmé, že vychádzajú z premisy, že krajský súd podľa jej názoru postupoval protizákonne a že práve v dôsledku tohto postupu jej bola odňatá možnosť konať pred súdom, v čom sťažovateľka videla porušenie svojich označených práv. Sťažovateľka vlastne tvrdí, že postupom krajského súdu, ktorého zavŕšením bolo vydanie napadnutého rozsudku, bola pozbavená súdnej ochrany v súdnom konaní, teda možnosti konať pred súdom v napadnutom konaní. Týmto postupom krajského súdu malo byť porušené aj jej právo na spravodlivé súdne konanie.

Podľa § 237 písm. f) zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu, ak sa účastníkovi konania postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom.

Súčasnou doterajšej judikatúry ústavného súdu je aj právny názor, podľa ktorého poskytnutie ochrany konkrétnemu právu alebo slobode v konaní pred ústavným súdom prichádza v zásade do úvahy iba za predpokladu, pokiaľ ten, kto má v úmysle sa jej dovolať, najprv vyčerpal všetky účinné opravné prostriedky, ktoré sú mu dostupné v konaní pred všeobecnými súdmi (m. m. IV. ÚS 201/04). Namietané porušenie niektorého zo základných

práv alebo slobôd, tak ako sú uvedené v druhej hlave ústavy, totiž nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (napr. I. ÚS 42/00).

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Podľa § 53 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

V situácii, keď dôvody sťažnosti sú koncentrované do námietky odňatia možnosti konať pred krajským súdom, sťažovateľke nič nebránilo podať proti napadnutému rozsudku krajského súdu dovolanie, pričom prípustnosť svojho dovolania mohla oprieť o citované ustanovenie Občianskeho súdneho poriadku a v rámci dovolacieho konania sa domáhať ochrany v sťažnosti označených práv. Na základe podaného dovolania by bol Najvyšší súd Slovenskej republiky v súlade so znením § 242 ods. 1 OSP po pripustení dovolania príslušným na preskúmanie napadnutého rozhodnutia nielen z dôvodov podľa § 237 písm. f) OSP, ale tiež z hľadiska ďalších dovolacích dôvodov uvedených v § 241 ods. 2 písm. b) a c) OSP, ktoré možno identifikovať v námietkach sťažovateľky, najmä pokiaľ ide o namietanú povrchnosť celého konania v tejto veci, zmätočnosť v hodnotení dôkazov a nedostatočné vysporiadanie sa s argumentmi a názormi sťažovateľky.

Podľa zistenia ústavného súdu však sťažovateľka dovolanie nepodala, preto je potrebné urobiť záver, že nevyčerpala dovolanie ako mimoriadny opravný prostriedok, ktorý jej zákon na ochranu jej práv účinne poskytuje a na ktorého využitie bola oprávnená. Ústavný súd preto sťažnosť sťažovateľky mohol odmietnuť ako neprípustnú.

Pozornosti ústavného súdu však neušlo, že sťažovateľka v podstate námietkou odňatia možnosti konať pred súdom vyjadruje svoju nespokojnosť s napadnutým rozsudkom krajského súdu (ale aj okresného súdu) a vlastne namieta nedostatočne zistený skutkový stav a nesprávne, resp. neúplné právne posúdenie veci všeobecným súdom.

Z obsahu napadnutého rozsudku vyplýva, že krajský súd najskôr podrobne oboznámil priebeh konania pred okresným súdom poukazujúc na odôvodnenie prvostupňového rozsudku, ktorým okresný súd potom, ako dospel na základe vykonaného dokazovania k záveru, že návrh sťažovateľky, ktorým sa domáhala proti jej zamestnávateľovi nároku na náhradu mzdy za február, ako aj za obdobie od 25. februára 2004 do 30. apríla 2004, zamietol, ako aj zamietol jej nárok (v časti) na preplatenie nevyčerpanej dovolenky.

Krajský súd v napadnutom rozsudku spomenul aj ďalšie dôvody (rozhodujúce faktické skutočnosti), ktoré viedli k rozhodnutiu a z ktorých okresný súd vychádzal, ako aj interpretáciu na vec (skutkový stav) aplikovaných právnych predpisov.

Krajský súd sa potom venoval odvolacím dôvodom sťažovateľky konštatujúc, že sťažovateľka v odvolaní proti rozsudku okresného súdu ako odvolací dôvod uplatnila najmä nesprávne právne posúdenie požadovaného nároku a nedostatočne zistený skutkový stav.

Svoj právny názor a sťažnosťou napadnutý rozsudok krajský súd odôvodnil takto:

„Už vo svojom skoršom zrušujúcom uznesení č. k. 9 Co 341/09-129 zo dňa 4. novembra 2010 krajský súd ako súd odvolací upozornil prvostupňový súd, že predmetom tohto konania vzhľadom na zistený skutkový stav sú tri samostatné nároky navrhovateľky a to vyplatenie mzdy, náhrada mzdy za obdobie od 25.2.2004 do 30.4.2004 a náhrada mzdy za nevyčerpanú dovolenku s tým, že inštruoval prvostupňový súd ako má v ďalšom konaní pokračovať.

Súd prvého stupňa viazaný právnym názorom odvolacieho súdu v zmysle § 226 O. s. p. sa dôsledne riadil pokynmi odvolacieho súdu a v intenciách zrušujúceho uznesenia

vykonal vo veci dokazovanie za účelom zistenia skutkového stavu, z ktorého vyvodil správny právny zaver vo všetkých samostatne plynúcich nárokoch s odôvodnením, s ktorým sa odvolací súd plne stotožňuje, pretože vykazujú známky vecnej správnosti; na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia odvolací súd nemá čo uviesť, pretože by iba zopakoval správnosť skutkových a právnych záverov prvostupňového súdu (§ 219 ods. 2 O. s .p.).“

Ďalej krajský súd uviedol, že sťažovateľke „patrí mzda v zmysle § 118 ods. 1 Zákonníka práce za obdobie od 1.2.2004 do 17.2.2004, kedy prácu pre odporcu skutočne vykonávala. Súd prvého stupňa na základe vykonaného dokazovania zistil, že navrhovateľka riadne zálohu 7.000,- Sk netto prevzala za mesiac február 2004, odpracovala však v tomto mesiaci len čas do 18. 02. 2004. Odo dňa 18.2.2004 do 24.2.2004 čerpala navrhovateľka OČR, za obdobie ktoré patrí navrhovateľke finančné zabezpečenie podľa osobitných predpisov, skutočnosť, ktorá vylučuje oprávnenie navrhovateľky požadovať od odporcu za toto obdobie mzdu, preto nárok navrhovateľky za toto obdobie nemá relevanciu a súd prvého stupňa správne za toto obdobie mzdu navrhovateľke nepriznal.“.

K obdobiu od ukončenia „OČR až do skončenia pracovného pomeru dňom 30.04.2004“ krajský súd uviedol, že sťažovateľka „prácu pre odporcu objektívne nevykonávala, preto, by patrila navrhovateľke iba náhrada mzdy za prekážky v práci na strane zamestnávateľa, za predpokladu splnenia zákonných podmienok. Navrhovateľka listom zo dňa 27.1.2004 požiadala o ukončenie pracovného pomeru ku dňu 29.2.2004. Odporca preukázateľne s ukončením pracovného pomeru nesúhlasil. Listom zo dňa 2.2.2004 a ďalším listom zo dňa 4.2.2004 opätovne vyslovil nesúhlas s upozornením na možnosť výpovede. Navrhovateľka listom, zo dňa 13.2.2004 oznámila odporcovi čerpanie dovolenky v čase od 18.2.2004 do 27.2.2004, na čo odporca reagoval nesúhlasne faxom zo dňa 18.2.2004 a žiadal, aby nastúpila do práce. Odporca vyzval navrhovateľku listom zo dňa 1.3.2004 na pokračovanie v práci. Z uvedeného je badať jasný úmysel navrhovateľky, ktorý aj naplnila, kedy po ukončení OČR do práce fyzicky nenastúpila, preto odvolací súd sa stotožňuje so záverom súdu prvého stupňa, že prekážky na strane zamestnávateľa v danom prípade nenastali a preto neprináleží navrhovateľke za toto obdobie mzda.“.

Ako nespôsobilý dosiahnuť zmenu napadnutého rozsudku vyhodnotil krajský súd dôvod odvolania spočívajúci v prehodnocovaní zisteného skutkového stavu, s ktorým sa súd prvého stupňa podľa jeho názoru „riadne vysporiadal, zo zisteného skutkového stavu vyvodil aj správny právny záver, a preto snaha navrhovateľky pripísať prehodnoteniu záverov vykonaného dokazovania iný význam ako v skutočnosti má, bola vyhodnotená ako účelového charakteru, s úmyslom dosiahnuť pre seba priaznivejšie rozhodnutie vo veci“.

Preto vzhľadom na uvedené za stavu, keď podľa názoru krajského súdu súd prvého stupňa v danom prípade v potrebnom rozsahu pre rozhodnutie vo veci samej zistil skutkový stav, správne vec právne posúdil, a keď sťažovateľka podľa jeho názoru v odvolaní neuviedla žiadne skutočnosti, resp. tvrdenia, s ktorými by sa nebol súd prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku dôsledne vysporiadal, rozhodol okresný súd podľa názoru krajského súdu „vecne správne“, a preto z týchto dôvodov potom krajský súd „v celom rozsahu sa stotožňuje s právnym záverom súdu prvého stupňa v odôvodnení napadnutého rozsudku, na ktoré odôvodnenie, splňajúce všetky požiadavky ust. § 157 ods. 2 O. s. p. bez ďalšieho odkazuje, napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa v jeho zamietajúcej časti ako vecne správny potvrdil podľa § 219 ods. 1 a 2 O. s. p.“.

Jednou z neoddeliteľných súčastí princípu právnej istoty v demokratickom a právnom štáte je aj garancia, že ak sa fyzická osoba alebo právnická osoba, využijúc svoje základné právo na súdnu ochranu, obráti so svojím návrhom na nezávislý a nestranný súd, má právo na to, aby súd o jej návrhu rozhodol a svoj právny názor vyjadril vo forme zákonného rozhodnutia. Na túto skutočnosť pamätá aj Občiansky súdny poriadok v § 157 ods. 2, podľa ktorého v odôvodnení rozsudku súd uvedie, čoho sa navrhovateľ (žalobca) domáhal a z akých dôvodov, ako sa vo veci vyjadril odporca (žalovaný), prípadne iný účastník konania, stručne, jasne a výstižne vysvetlí, ktoré skutočnosti považuje za preukázané a ktoré nie, z ktorých dôkazov vychádzal a akými úvahami sa pri hodnotení dôkazov riadil, prečo nevykonal ďalšie navrhnuté dôkazy a ako vec právne posúdil. Súd dbá na to, aby odôvodnenie rozsudku bolo presvedčivé. Toto zákonné ustanovenie je potrebné z hľadiska

práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy, ktorého imanentnou súčasťou je aj právo na spravodlivé súdne konanie, vykladať a uplatňovať aj s ohľadom na príslušnú judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva [(ďalej len „ESLP“), pozri napr. rozsudok Garcia Ruiz v. Španielsko z 21. 1. 1999, § 26] tak, že rozhodnutie súdu musí uviesť presvedčivé a dostatočné dôvody, na základe ktorých je založené. Rozsah tejto povinnosti sa môže meniť podľa povahy rozhodnutia a musí sa posúdiť vo svetle okolností každej veci. Judikatúra ESLP teda nevyžaduje, aby na každý argument strany bola daná odpoveď v odôvodnení rozhodnutia. Ak však ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (Georiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

Z práva na spravodlivé súdne konanie vyplýva aj povinnosť súdu zaoberať sa účinne námietkami, argumentmi a návrhmi na vykonanie dôkazov strán s výhradou, že majú význam pre rozhodnutie (Kraska c. Švajčiarsko z 29. 4. 1993).

Vzhľadom na uvedené je potrebné, aby všeobecný súd neopomenul všetky náležitosti zákonného rozhodnutia tak, ako vyplýva z § 157 ods. 2 OSP, a tieto pri svojom postupe aj prakticky aplikoval. Výsledkom dodržania zákonných ustanovení by malo byť presvedčivé a preskúmateľné rozhodnutie.

Ústavný súd zdôrazňuje, že jeho primárnou úlohou v konaní o sťažnostiach podľa čl. 127 ústavy nie je podávať výklad právnych predpisov, ktoré všeobecný súd v dotknutom konaní pred ním aplikuje. Za výklad a aplikáciu zákonov, ale aj za dodržiavanie základných práv a slobôd je na prvom mieste zodpovedný všeobecný súd. Výklad právnej normy a jej uplatnenie všeobecným súdom musí byť v súlade s ústavou (čl. 144 ods. 1 a čl. 152 ods. 4) a ústavný súd iba posudzuje, či príslušný výklad právnej normy aplikovanej v konkrétnych okolnostiach prípadu (v danej veci Zákonníka práce a Občianskeho súdneho poriadku) je ústavne akceptovateľný alebo či nie je popretím jej účelu, podstaty a zmyslu.

Ústavný súd taktiež pripomína, že v súlade so svojou judikatúrou posudzuje spravodlivosť procesu ako celku (napr. m. m. II. ÚS 307/06), preto k vyhovaniu sťažnosti

dochádza zásadne iba v prípadoch, ak dospeje k názoru, že namietané a relevantné procesné pochybenia zo strany orgánu verejnej moci umožňujú prijatie záveru, že proces ako celok bol nespravodlivý, a vzhľadom na to aj jeho výsledok môže vyznievať ako nespravodlivý. Ústavný súd preto nepristupuje k vyhoveniu sťažnosti v prípadoch, keď zo strany orgánov verejnej moci síce k určitému pochybeniu mohlo dôjsť, avšak jeho intenzita a existujúca príčinná súvislosť medzi prípadne zisteným porušením práva a jeho dôsledkami na spravodlivosť procesu ako celku nemala podstatný dosah.

V zmysle svojej judikatúry považuje ústavný súd za protiústavné a arbitrárne tie rozhodnutia, odôvodnenie ktorých je úplne odchylné od veci samej alebo aj extrémne nelogické so zreteľom na preukázané skutkové a právne skutočnosti (IV. ÚS 150/03, I. ÚS 301/06).

Vzhľadom na uvedené posudzoval ústavný súd sťažnosťou napadnutý rozsudok krajského súdu z hľadiska kritérií ústavných predpisov a nimi garantovaných základných práv a slobôd. Preto nebolo jeho úlohou do detailov znovu preskúmať prípad z pozície v okolnostiach daného prípadu aplikovaných právnych noriem ani podrobiť revíziu napadnutý rozsudok so zámerom „vylepšiť“ jeho odôvodnenie, prípadne zostaviť zoznam možných pochybení krajského súdu po zistení, že tieto nemajú takú relevanciu, ktorá by mohla spochybniť konformitu záverov napadnutého rozsudku s ústavou.

Krajský súd v namietanom rozsudku zaujal svoj názor k sťažovateľkou nastoleným odvolacím dôvodom, poukázal na to, akými zákonnými ustanoveniami sa riadil, aké skutkové zistenia a úvahy ho viedli k vyslovenému právnomu názoru. V odôvodnení rozhodnutia vyčerpávajúcim a zrozumiteľným spôsobom objasnil svoje úvahy o tom, prečo nesúhlasí s niektorými názormi sťažovateľky, reagujúc na všetky podstatné odvolacie námietky.

Po preskúmaní spôsobu a rozsahu odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu a s ohľadom na dôvody, ktoré sťažovateľka uviedla v predmetnej sťažnosti, ústavný súd

nezistil taký jeho výklad a aplikáciu ustanovení Zákonníka práce, resp. Občianskeho súdneho poriadku v znení platnom v relevantnom čase, ktoré by mohli vyvolať účinky nezlučiteľné s uvedenými článkami ústavy a dohovoru.

Citované rozhodnutie obsahuje podľa názoru ústavného súdu dostatok skutkových a právnych záverov, pričom ústavný súd neskonštatoval, že by závery, ku ktorým krajský súd dospel, bolo možné označiť za svojvoľné alebo zjavne neodôvodnené, a nevyplýva z nich ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich podstaty a zmyslu. Skutočnosť, že sťažovateľka sa s názorom krajského súdu nestotožňuje, nepostačuje na prijatie záveru o zjavnej neodôvodnenosti alebo arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (napr. II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom, z čoho vyplýva, že všeobecný súd nemusí rozhodovať v súlade so skutkovým a právnym názorom účastníkov konania vrátane ich dôvodov a námietok.

Z ústavnoprávneho hľadiska preto niet žiadneho dôvodu, aby sa spochybňovali závery napadnutého odvolacieho rozhodnutia, ktoré sú náležite odôvodnené a majú oporu vo vykonanom dokazovaní. Pretože namietaný postup krajského súdu nevykazuje znaky svojvôle a odôvodnenie jeho rozhodnutia vychádza z jeho vlastných myšlienkových postupov a hodnotení, ústavný súd nie je oprávnený ani povinný tieto postupy a hodnotenia nahrádzať (podobne aj I. ÚS 21/98, III. ÚS 209/04) a v tejto situácii nemá dôvod zasiahnuť do právneho názoru krajského súdu.

Vo vzťahu k nároku sťažovateľky na vyplatenie dávok z nemocenského poistenia ústavný súd navyše dodáva, že tento nárok bolo potrebné uplatniť v Sociálnej poisťovni, ktorá v zmysle § 287 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) poskytuje od 1. januára 2004 zo systému sociálneho poistenia okrem iného aj dávky nemocenského poistenia (nemocenské, ošetrovné, vyrovnávací dávka a materské).

Podľa § 287 zákona o sociálnom poistení bola Sociálna poisťovňa povinná prevziať rozhodovanie a vyplácanie dávok nemocenského poistenia od zamestnávateľa najneskôr do 31. decembra 2004 (odsek 1). Do prevzatia rozhodovania a vyplácania dávok nemocenského poistenia od zamestnávateľa Sociálnou poisťovňou o nemocenských dávkach podľa tohto zákona rozhodujú a vyplácajú ich zamestnávateľa, ktorí boli príslušní na ich výplatu do 31. decembra 2003 (odsek 2). Zamestnávateľ, ktorý do 31. decembra 2003 rozhodoval o dávkach nemocenského poistenia a vyplácal tieto dávky, je povinný vykazovať miestne príslušnej pobočke poistné na nemocenské poistenie za príslušný kalendárny mesiac spolu s vyplatenými nemocenskými dávkami vrátane počtu zamestnancov a počtu dní, za ktoré vyplatil nemocenské dávky, do dňa prevzatia výkonu nemocenského poistenia od zamestnávateľov (odsek 3).

Napokon je potrebné dodať, že zmyslom čl. 46 ods. 1 ústavy (čo platí, aj pokiaľ ide o čl. 6 ods. 1 dohovoru) nemôže byť to, aby sa ústavný súd stal bežnou prieskumnou inštanciou proti rozhodnutiam všeobecných súdov. V danej veci sťažovateľka dôsledne nerešpektuje postavenie ústavného súdu ako orgánu ochrany ústavnosti, keď obsahom sťažnosti ho stavia do pozície bežnej prieskumnej inštancie všeobecného súdu.

Vychádzajúc z uvedeného ústavný súd uzavrel, že niet žiadnej spojitosti medzi napadnutým rozsudkom krajského súdu a namietaným porušením základného práva sťažovateľky a podľa čl. 46 ods. 1 ústavy ani práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru (m. m. IV. ÚS 112/05).

Pretože ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti podľa § 25 ods. 1 zákona o ústavnom súde zistil, že účinky výkonu právomoci krajského súdu sú v danom prípade zlučiteľné so sťažovateľkou označenými právami, jej sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 36 písm. a) a b) ústavy ústavný súd považuje predovšetkým za potrebné upriamiť pozornosť na svoju stabilizovanú judikatúru, súčasťou ktorej je aj právny názor, podľa ktorého všeobecný súd zásadne nemôže byť sekundárnym porušovateľom základných práv a práv hmotného charakteru, ak toto porušenie nevyplynie z toho, že všeobecný súd súčasne porušil aj ústavnoprosesné princípy postupu vyplývajúce z čl. 46 až čl. 48 ústavy. Keďže ústavný súd nezistil porušenie čl. 46 ods. 1 ústavy, nemohlo dôjsť ani k porušeniu sťažovateľkou označeného základného práva podľa čl. 36 písm. a) a b) ústavy (obdobne napr. II. ÚS 71/07, III. ÚS 26/08, IV. ÚS 82/09, III. ÚS 103/2010). Ústavný súd preto odmietol sťažnosť aj v tejto časti z dôvodu zjavnej neopodstatnenosti.

Vzhľadom na to, že ústavný súd odmietol sťažnosť ako celok, ďalšími návrhmi sťažovateľky sa už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 14. apríla 2015